

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1805-

8. mai 2026

Spørsmål nr. 2520 til skriftlig besvarelse

Jeg viser til brev fra stortingets president 27. april 2026 vedlagt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen:

«I lys av UNNs beslutning om å bevare døgnenheten ved DPS Silsand, vil statsråden ta initiativ til å be Helse Nord og UNN også revurdere planene om å legge ned døgntilbudet ved DPS Storslett og DPS Storsteinnes, og hva tenker statsråden om at samlet døgnkapasitet innen psykisk helsevern for voksne vil bli redusert med 10 døgnplasser frem mot 2031?»

Begrunnelse:

Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) har nylig besluttet å bevare døgntilbudet innen psykisk helsevern ved DPS Silsand. I saksfremlegget til styret i helseforetaket ble dette begrunnet med blant annet hensyn til kapasitet, pasientsikkerhet og risiko for overbelastning av øvrige enheter. I saksfremlegget til styret fremkommer det også følgende: «PHRK har over flere år hatt utfordringer med overbelegg i Akuttpsykiatrisk seksjon og Sikkerhetspsykiatrisk seksjon, og til dels også ved Døgnseksjonen i SPHR Tromsø. Klinikken har fortsatt store utfordringer med overbelegg, blant annet på grunn av et økende antall pasienter underlagt tvunget psykisk helsevern med døgnopphold. Dette er en pasientgruppe som ikke kan overføres til døgnenheter utenfor Tromsø da det kun er sengepostene i Akuttpsykiatrisk seksjon, Sikkerhetspsykiatrisk seksjon og Alderspsykiatrisk seksjon, og døgnenheter i Døgnseksjonen ved SPHR Tromsø, som er godkjent for etablering og gjennomføring av tvunget psykisk helsevern med døgnopphold. Problemet med utskrivningsklare pasienter (USK) bidrar ytterligere til overbelegg og kapasitetsutfordringer i PHRK, og da særlig ved sengepostene ved UNN Åsgård.»

Administrerende direktør i UNN skriver også til styret at: «Samlet sett vil døgnkapasiteten i PHV-voksne i UNN reduseres med 10 døgnplasser fram til 2031.» Dette harmonerer dårlig med statsrådens uttalelser om at antall døgnplasser skal øke i tiden fremover.

Fremskrittspartiet mener det er uforsvarlig at det samlede antall døgnplasser i Troms bygges ned, særlig der avstanden og reisetiden til gjenværende døgntilbud er størst.»

Svar:

For å svare på spørsmålet har jeg innhentet informasjon fra Helse Nord RHF som jeg gjengir i sin helhet:

«Som bakgrunn beskrives først eksisterende døgnkapasitet i psykisk helsevern i regionen. Helse Nord har i dag 327 døgnplasser i psykisk helsevern for voksne. Fra 1. september i år stiger dette tallet til 333 døgnplasser. I tillegg har Helse Nord avtaler med private om kjøp av ca. 30 døgnplasser (Viken – 20 plasser, RIBO – 6 plasser og NKS Kløveråsen – 4 plasser). Det er også 42 døgnplasser i psykisk helsevern for barn og unge.

Gjeldende opptrappingsplan fremskriver behovet for døgnkapasitet i Helse Nord til å være ca. 370 døgnplasser i psykisk helsevern samlet i 2030. Samlet planlegges det med 398 døgnplasser i regionen i 2030. Hvis DPS-døgntilbudet i Midt-Troms videreføres som anbefalt, vil kapasiteten øke til 407 døgnplasser. Helse Nord har over flere tiår benyttet døgnbehandling i noe større utstrekning enn øvrige regioner. Det er noe begrensede muligheter til å etablere ambulante team og sterke kommunale tiltak i noen av våre distrikter, og det brukes derfor noe mer døgnbehandling i spesialisthelsetjenesten for å kompensere for dette.

Det pågår et stadig arbeide med å sikre at eksisterende døgnkapasitet tilpasses pasientenes behov. De senere årene har det vært en stor vekst i antall dømt til behandling i psykisk helsevern og antall pasienter som legges inn på tvang. Dette krever en omstilling av våre eksisterende tilbud da mange av våre døgnenheter ikke er godkjent for døgnbehandling på tvang og ikke kan ivareta pasienter dømt til behandling. Vedtaket fra 2024 (styresak 83-2024 i Helse Nord RHF) om å omstille fra døgnplasser i DPS til flere døgnplasser (akutt/sikkerhet) ved UNN HF hadde som hensikt å tilpasse vår kapasitet til endringer i behov for behandlingsskapasitet. Både Finnmarkssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF har videre fått i oppdrag å utrede om det er behov for å etablere DPS-døgnenheter godkjent for behandling med tvang og akuttenheter som kan ta imot pasienter som har behov for øyeblikkelig hjelp. Disse utredningene vil legges til grunn for å vurdere eventuelle behov for ytterligere omstilling av våre behandlingstilbud.

For å vurdere kapasitet i døgnbehandling (psykisk helsevern) for pasienter i opptaksområde for UNN HF og Finnmarkssykehuset HF må en vurdere den samlede kapasiteten i de to helseforetakene. Bakgrunnen for dette er at UNN HF yter all døgnbehandling på sykehusnivå for pasienter tilhørende Finnmarkssykehuset HF. Dette innebærer at deler av kapasiteten ved UNN HF skal brukes til pasienter fra Finnmarkssykehuset HF og at det er flere tjenester som ikke er etablert ved Finnmarkssykehuset HF (f.eks. akuttposter, sikkerhetspsykiatriske tilbud, langtidsbehandling av psykose, døgnbehandling av ROP og alderspsykiatriske døgntilbud).

Spørsmål nr. 2520 tar utgangspunkt i styresak 17-2026 hvor styret ved UNN HF ønsket en endring i vedtatt funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord, jf. styresak 83-2024 i Helse Nord

RHF. Saken viser til at UNN HF i vedtatt plan for Nye Åsgård vil ha 10 færre døgnplasser i 2030/31 sammenliknet med situasjonen i 2026.

Tabell 1 nedenfor viser vedtatt plan for døgnplasser i psykisk helsevern for voksne i Helse Nord. Samlet antall døgnplasser ved UNN i 2030 er redusert med 10 plasser sammenliknet med 2025/26, samtidig som antall døgnplasser ved Finnmarkssykehuset øker med tre plasser. Det er vedtatt å etablere tre nye døgnplasser ved DPS Vest-Finnmark (Alta) i forbindelse med at de skal overta ansvar for DPS-døgnbehandling for pasienter fra Nord-Troms.

Tabell 1:

Vedtatt plan for døgnplasser i psykisk helsevern for voksne i Helse Nord							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Finnmarkssykehuset	28	28	28	31	31	31	31
Universitetssykehuset Nord-Norge	149	157	157	166	144	144	147
Nordlandssykehuset	119	119	125	125	125	125	125
Helgelandssykehuset	23	23	23	23	23	23	23
SUM	319	327	333	345	323	323	326

Helse nord RHF vedtok i 2024 en plan for videre utvikling av tilbud til pasienter i psykisk helsevern i regionen. Det er verdt å bemerke at det ble gjennomført en klar styrking av tilbudene ved UNN HF fra 2024 til 2025. Planen innebar i sum bare en reduksjon på to døgnplasser fra 2024 til 2030/31 ved UNN HF og en styrking av tilbud i Finnmarkssykehuset HF og Nordlandssykehuset HF, med en samlet styrking i det regionale tilbudet på syv plasser.

Tabell 2 viser fordeling av døgnplasser i psykisk helsevern for voksne hvis styret i Helse Nord RHF godkjenner forslaget fra UNN HF om å videreføre DPS-døgntilbudet i Midt-Troms (Silsand).

Tabell 2:

Forslag til revidert plan for døgnplasser i PH-V i Helse Nord – styrebehandles 27. mai

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Finnmarkssykehuset	28	28	28	31	31	31	31
Universitetssykehuset Nord-Norge	149	157	157	166	153	153	156
Nordlandssykehuset	119	119	125	125	125	125	125
Helgelandssykehuset	23	23	23	23	23	23	23
SUM	319	327	333	345	332	332	335

Administrasjonen i Helse Nord anbefaler at døgnenheten ved Silsand opprettholdes med bakgrunn i de risikovurderinger UNN HF redegjør for i styresak 17-2026. I sum sikrer dette

en styrking av samlet døgnkapasitet i regionen med 16 døgnplasser fra 2024 til 2030 (i tillegg til en mer riktig sammensetning av døgntilbud).»

Jeg gav oppdrag om en økning i antall plasser i 2025. Med disse endringene i vedtatt plan blir det en nedgang på 1 plass ved UNN, istedenfor en reduksjon på 10 plasser i perioden 2025 – 2030 blir det, men samtidig en økning i regionen totalt i samme periode, i tråd med føringene fra oppdragsbrevet.

Døgnplasser som Helse Nord RHF anskaffer fra private leverandører er ikke inkludert i tabellene ovenfor. Hvis vi inkluderer private døgnplasser vil Helse Nord nå ha ca. 30 flere døgnplasser i regionen enn det som fremkommer i tabellen.

Helse Nord RHF opplyser også om at UNN HF har etablert dialog med alle berørte kommuner vedrørende muligheten for samdrift av døgnplasser. Samtalene har ikke medført noen konkrete planer om etablering av felles døgntilbud. Dialogen har kommet lengst i Midt-Troms, men det er for tidlig å si hva videreføring av DPS døgnenhet i Midt-Troms vil ha å si for disse samtalene.»

De regionale helseforetakene har fått i oppdrag å lage en plan for økning i døgnkapasitet fram mot 2030 i tråd med framskriving og regionale planer, og det er lagt til grunn en økning i alle regioner. Som det framgår av Helse Nord RHF sitt innspill planlegger de for en omstilling tilpasset behovene og en samlet økning i antallet døgnplasser i regionen i perioden fra 2025 til 2030.

Med hilsen

Jan Christian Vestre